

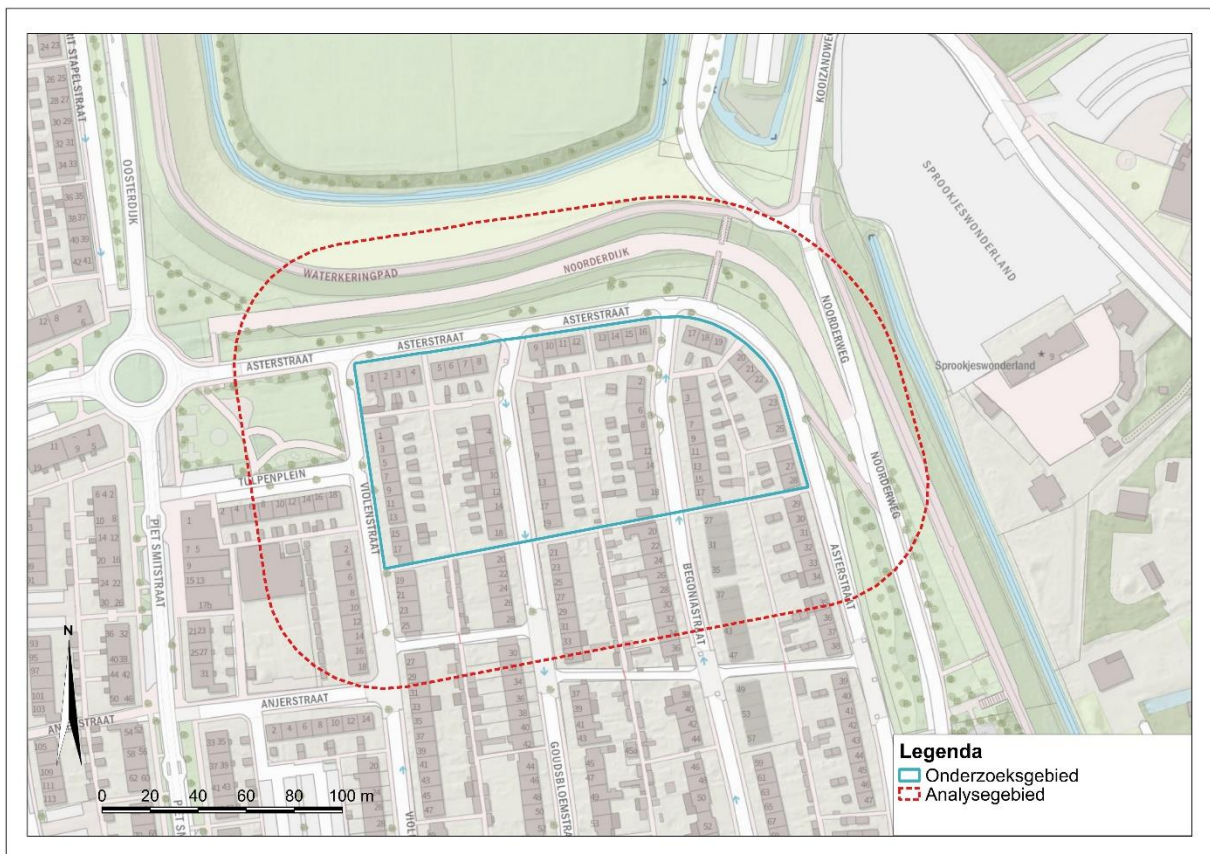
A3973-04 Bloemenbuurt Enkhuizen - vooronderzoek OO

Managementsamenvatting

Introductie

In opdracht van Stichting Woondiensten Enkhuizen heeft IDDS Explosieven B.V. een historisch vooronderzoek uitgevoerd voor het onderzoeksgebied Bloemenbuurt Enkhuizen, in de provincie Noord-Holland, naar de aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten (hier na te noemen: OO) uit de Tweede Wereldoorlog. Het doel van dit vooronderzoek is vaststellen of er in de geraadpleegde bronnen indicaties zijn waaruit blijkt dat (delen van) het onderzoeksgebied betrokken is (zijn) geweest bij oorlogshandelingen in de conflictperiode (1939-1945) waardoor er (mogelijk) ontplofbare oorlogsresten op/in de bodem zijn achtergebleven.

Op onderstaande figuur is zowel het onderzoeksgebied als ook het analysegebied weergegeven. IDDS Explosieven B.V. hanteert naast het aangegeven onderzoeksgebied een analysegebied. Dit analysegebied vormt een buffer van vijftig meter om het onderzoeksgebied heen. Het hanteren van een analysegebied zorgt ervoor dat (indicaties van) oorlogshandelingen in de directe nabijheid van het onderzoeksgebied expliciet in de analyse en beoordeling worden meegenomen.

Figuur 1: Het onderzoeksgebied Bloemenbuurt in Enkhuizen is weergegeven met de lichtblauwe omkadering. Het analysegebied is weergegeven met de rode stippellijn.

Bronnen- en literatuuronderzoek

Tijdens raadpleging van de bronnen is de aandacht gericht op oorlogshandelingen die in en in de directe omgeving van het onderzoeksgebied hebben plaatsgevonden en die (mogelijk) van invloed zijn op de aanwezigheid van OO binnen de grenzen van het onderzoeksgebied. De bronnen die geraadpleegd zijn, zijn vrij divers en bestaan uit: literatuur (publicaties), archiefstukken (waarbij zowel stukken uit het gemeentearchief, het provinciaal archief, het archief van het NIMH, het archief van het NIOD en diverse buitenlandse archiefinstellingen zijn geraadpleegd), luchtfoto's uit de Tweede Wereldoorlog en diverse online bronnen.

Een laatste onderdeel van het vooronderzoek is de analyse van luchtfoto's. De geraadpleegde luchtfoto's zijn geanalyseerd op sporen van oorlogshandelingen zoals kraters, loopgraven, mangaten, bunkers, verdedigingswerken, (geschut)stellingen, tankgrachten en mijnevelden.

Uit de geraadpleegde literatuur, archiefstukken en overig bronmateriaal blijkt dat er diverse aanwijzingen zijn die duiden op diverse oorlogshandelingen in Enkhuizen. Dit zijn luchtaanvallen en bombardementen die hebben plaatsgevonden op de stad. Gevechtshandelingen, zoals tijdens de Meidagen van 1940 en tijdens de bevrijding van dit deel van Nederland in mei 1945, kwamen in Enkhuizen niet voor. Onderstaande luchtaanvallen en bombardementen zijn nader bestudeerd en geanalyseerd:

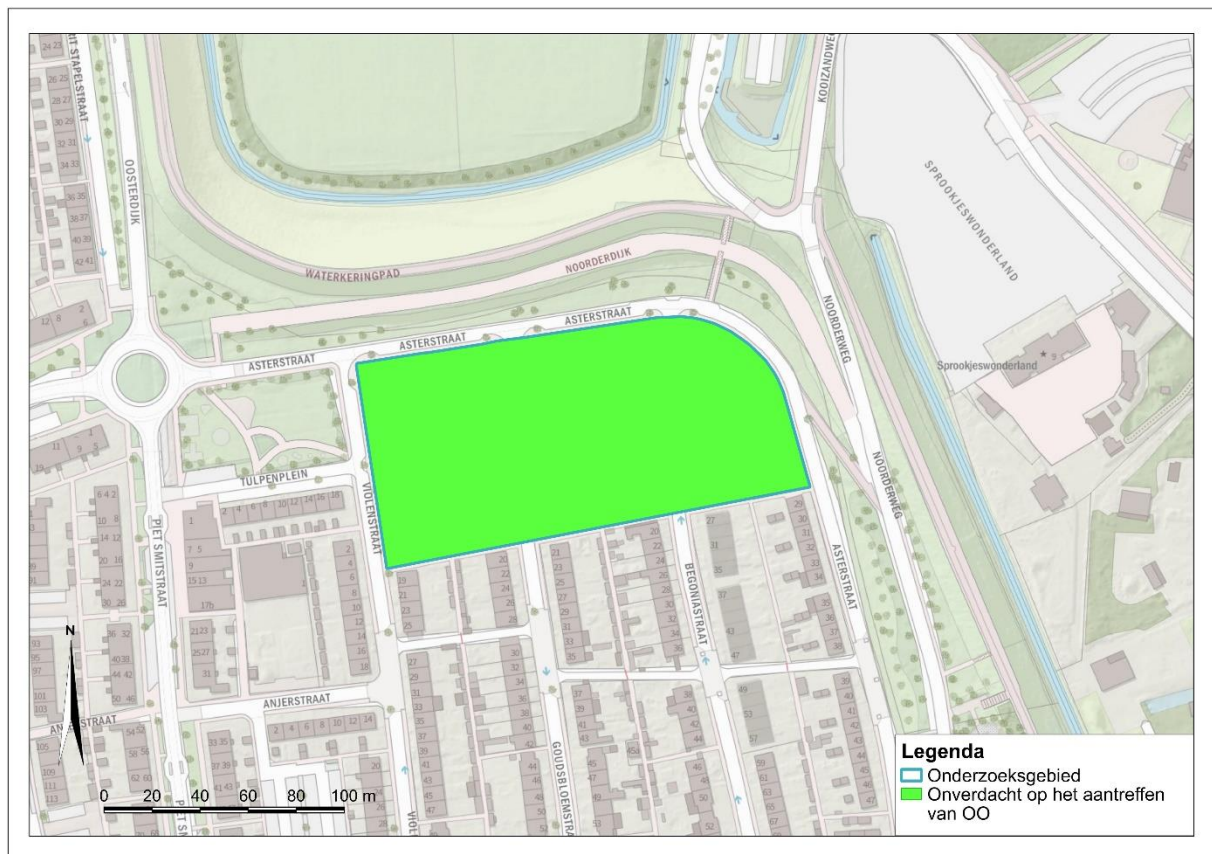
- 17 juli 1940: een luchtaanval door Bomber Command op schepen in het gebied van Enkhuizen;
- 6 oktober 1940: een luchtaanval door Bomber Command (1 Blenheim) op de schepen bij Enkhuizen. Inslagen werden gezien op de kade aan de westkant van de haven en tussen de schepen aan de noordkant van de haven. Tussen de schepen brak brand uit;
- 18/19 maart 1941: een nachtelijke luchtaanval door Bomber Command met een Blenheim, waarbij zowel brisantbommen als ook brandbommen zijn afgeworpen. Resultaten van de aanval werden niet gespot;
- 6 december 1942: lucht aanvallen van Amerikaanse Mustangs via Enkhuizen, waarbij aanvallen werden uitgevoerd op spoorwegen, sluizen, sleepboten, kleine schepen en Duitse infanterie;
- 29 februari 1944: een luchtaanval van de Amerikaanse 8th Air Force op de veerboot van Enkhuizen;
- 29 mei 1944: een luchtaanval van de Amerikaanse 8th Air Force op de trein tussen Enkhuizen en Bovenkarspel;
- 15 maart 1945: vermoedelijk de zwaarste luchtaanval op de haven van Enkhuizen, uitgevoerd door de 2nd TAF;
- 25 maart 1945: de luchtaanval is uitgevoerd op Enkhuizen door Typhoons, waarbij de aanval is gericht op schepen in de haven van Enkhuizen.

Na bestudering van bovenstaande feiten, waarbij ook een analyse van luchtfoto's heeft plaatsgevonden, is naar voren gekomen dat er geen kraters ten gevolge van bovengenoemde luchtaanvallen in of in directe nabijheid van het onderzoeksgebied waarneembaar zijn. Ook sporen van loopgraven, Duitse stellingen of andere Duitse verdedigingswerken kwamen niet voor.

Conclusie en advies

Uit de geraadpleegde literatuur, archiefstukken, luchtfoto's en andere geraadpleegde bronnen blijkt dat het onderzoeksgebied **onverdacht** is op het aantreffen van OO. Voor dat onverdachte gebied, dat is weergegeven in figuur 2, adviseert IDDS Explosieven B.V. u om de geplande werkzaamheden op reguliere wijze uit te voeren. Het is niet noodzakelijk om vervolgstappen te ondernemen in de opsporing van OO voorafgaand aan de voorgenomen werkzaamheden. Wel adviseert IDDS Explosieven B.V. u om het uitvoerend personeel altijd voorafgaand aan de grondroerende werkzaamheden te instrueren aan de hand van het Protocol spontaan aantreffen ontplofbare oorlogsresten. Dit om de risico's, welke gepaard gaan met het spontaan aantreffen van OO uit de Tweede Wereldoorlog, te verkleinen. Het protocol zal aan het definitieve rapport worden toegevoegd.

Ten slotte doet IDDS Explosieven B.V. de dringende aanbeveling aan de opdrachtgever om contact te leggen met de gemeente(n) waarbinnen het onderzoeksgebied is gelegen. Binnen de gemeente(n) dient contact opgenomen te worden met de afdeling(en) Openbare Orde en Veiligheid. Dit om de onderzoeksresultaten van dit historisch vooronderzoek te delen met het bevoegd gezag voor de openbare orde en veiligheid.

Figuur 2: Het onderzoeksgebied Bloemenbuurt in Enkhuizen is onverdacht op het aantreffen van OO.